

סגור חלון

עובדים סוציאליים נחמדים מדי

יש עומס בלתי נסבל על עובדים סוציאליים. הגיע הזמן למאבק

עופר ברקן 18/5/15

אולם מלא בסטודנטיות ועובדות סוציאליות התקשו להאמין כששמעו השבוע את יו"ר האיגוד צפרא דוויק אומרת לעובדות "הפסיקו לעבוד אם אתם לא עומדות בעומס". בכנס שנערך באוניברסיטת ת"א נאמר שהיו עובדות סוציאליות שניסו למרוד בגלל העומס ופוטרו. זה הרי תפקיד האיגוד להילחם האיגוד על זכויותינו. לצדה ישבה נעמה הרשקוביץ, עו"ס משפחות בדימונה, שסיפרה שעד לפני חצי שנה היו בטיפול 248 משפחות נזקקות, ב-75% משרה. לאחר סינון מקרים שאינם דחופים וחמורים, סגרה תיקים של 46 משפחות ונשארה עם טיפול ב-202 "בלבד".

דו"ח מבקר המדינה לשנת 2014 זעק את המצוקה בלשכות: עו"ס בתחום הקשישים מטפל ב-650-265 קשישים. הבעיה היא שאין הגבלה למספר המשפחות המטופלות על ידי עו"ס אחת. אי אפשר לעשות עבודה מקצועית, או עבודה בכלל עם כמות מטופלים כזו. דו"ח הועדה למלחמה בעוני שיצא ב-2014 לא ביקש את הממוצע ב-OECD, אלא רק הצבת תקן של 50-60 משפחות לכל עו"ס. רק לשם השוואה, באנגליה הממוצע הוא 33 משפחות לכל עו"ס, ובארה"ב 17 משפחות.

שר האוצר הנכנס משה כחלון, יו"ר מפלגתו של אלי אלולף שעמד בראש אותה ועדה, התחייב להמלצות וחרט על דגלו מלחמה בעוני. השאלה היא אם ממשלה כזו תהיה מוכנה להוסיף כ-1,000 משרות של עובדי רווחה הדרושות בדחיפות. משום מה קשה לי לראות למה דווקא הפעם תקיים ממשלת נתניהו את ההבטחה להילחם בעוני ולא בעניים.

למשרד האוצר ראייה קצרת טווח

נציג משרד האוצר בכנס דיבר על הצורך לעבוד ביעילות בלשכות הרווחה. "זה בדיוק כמו להגיד למורה", השיבה לו הרשקוביץ, "שאינ בעיה ללמד 100 תלמידים בכיתה, כל מה שאת צריכה לעשות זה להיות יעילה". ה'יעילות' הזו חוסכת בתקציב הרווחה, רק שזה חוזר כמו בומרנג למשרד האוצר בצורך בטיפול בפשיעה, סמים, טיפוליים רפואיים, מוגבלויות ועוד – שעולים למדינה הרבה יותר.

יש דברים שכלכלן יכול ויודע לעשות. טיפול בבעיות חברתיות והבנת לעומק של תרבות עוני – אלה לא תחומי ההצטיינות של הכלכלן הממוצע במשרד האוצר. כמו שאמרה בכנס מיטל כהן, מטופלת רווחה – "אנחנו לא מספרים, אנחנו אנשים". באוצר לא מבינים אנשים, מבינים טבלאות. ובכל זאת, אותו כלכלן עוסק בפתרון בעיות חברתיות, ומחנך את העובדים הסוציאליים איך לעבוד נכון, יעיל ומקצועי.

העבודה הסוציאלית הפכה לאסקופה נדרסת, כנראה בגלל התייחסות המדינה לעניים ולנזקקים. הקומיקאי ג'ורג קרלין אמר פעם בציניות, שכל תפקידם של העניים בעידן המודרני הוא להרתיע את מעמד הביניים – אם לא תעבדו, גם אתם תהיו כאלה עניים. המדינה זנחה באופן סופי ומוחלט את אחריותה כלפי שכבות חלשות, אלא אם מדובר בהגנה עליהם מפני איראן.

מה שלא עובד בנימוס גם לא עובד בנחמדות

כעובד סוציאלי קהילתי, אני רואה את הקולגות שלי כקבוצה נחמדה ומנומסת מדי. מצפים מאיתנו לעבודה רגשית, תהליכית ומאוד ממוסדת. יותר מזה, רוב העובדות לא מבינות שיש

להם תפקיד להעלות סוגיות חברתיות ופוליטיות כלפי מקבלי ההחלטות. סוגיות כמו הנתונים הקשים של דו"ח העוני, שמראים התגברות של מצוקות לאורך השנים, לצד שחיקה בכמות התקנים לעובדי רווחה.

"עו"סים שינוי", שארגן את הכנס, הוא ארגון צעיר של סטודנטים לעבודה סוציאלית, ובפעם הראשונה ראיתי שיש דור עתיד פחות מנומס. דור של עובדות סוציאליות שידועות להפריד בין המקצועיות בחדר הטיפול, לבין המלחמה על משאבים. אני מחכה לראות את המאבק שצפוי להיות בחודשים הקרובים, שהוא לא רק על תנאי שכר, אלא גם על יחסה של המדינה לנזקקים, ובין השאר הגבלת כמות המשפחות הנזקקות לעד 50-60 משפחות לעו"ס.